

---

## Med andres ord

---

REDAKSJONELT

MAGNE NYLENNA

*Magne Nylenna (f. 1952) er redaktør av Tidsskriftet.*

Email: [magne.nylenna@legeforeningen.no](mailto:magne.nylenna@legeforeningen.no)

Tidsskriftet

Postboks 1152 Sentrum

0107 Oslo

---

Har du møtt Mao, spør John Nessa i dette nummer av Tidsskriftet (1). Han viser hvordan et referansepunkt som revolusjonslederen kunne åpne for en leges kontakt med en eldre, kinesisk kvinne. "Mao blir det objektet som samhandlinga kan starte ut frå, som kan få fart på samtalen," skriver Nessa (1). Slik blir Mao som MAO, et enzym som setter prosesser i gang.

M.a.o. kan gi andre assosiasjoner enn en kinesisk statsleder og et enzym. Atskilt med punktum er det også forkorting for en annen måte å si noe på. Som regel følger det en utdyping og forklaring etter de tre bokstavene. Med andre ord er et alternativ og et supplement til de første ordene. På samme måte er andres ord et alternativ og supplement til egne ord. Alt vi møter av informasjon og litteratur er formet i og med andres ord.

Dette nummeret av Tidsskriftet er preget av medisinens møte med de humanistiske fag og tradisjoner (2). Der står nettopp ordene og begrepene sentralt. Gjennom andres ord kan faglitteraturen, som for eksempel hver utgave av Tidsskriftet, bringe nyttig kunnskap, mens skjønnlitteraturen kan formidle en annen type forståelse av menneskelivet (3).

Det er vanlig i Tidsskriftets julenummer å omtale bøker av, om og for leger (s. 3800). Slik kan vi henlede oppmerksomheten på alternativer til faglitteratur på en tid av året som ofte gir litt større rom for lesing enn ellers. I dette nummeret introduserer vi dessuten en ny spalte for omtale av litteratur som ikke nødvendigvis er ny av året. Det er ingen grunn til at gode bøker skal datostemples og gis en holdbarhet på få uker eller måneder. Derfor lanserer vi spalten *Har du lest?* som ikke er bokomtaler i vanlig forstand. Her vil lesestoff av særlig relevans for leger bli anbefalt. Om det dreier seg om faglitteratur eller skjønnlitteratur, gammelt eller nytt og om det er omtalt tidligere eller ei, er underordnet. Av den grunn vil kanskje ikke alt som anbefales, være like lett

tilgjengelig gjennom bokhandlere, antikvariater eller biblioteker, men det får heller våge seg. *Har du lest?* vil ha en personlig profil og vanligvis omtale noe som har hatt en spesiell betydning for den som kommer med anbefalingen. Noen lesende kolleger er invitert til å bidra, men vi mottar gjerne forslag på bøker eller andre tekster som kan inkluderes. Vi har ingen ambisjoner om å lage en medisinsk litterær kanon, men både yngre og eldre leger savner iblant veiledning i jakten på verdifull og tankevekkende lesing. Lesing av bøker er dessuten en aktivitet på retur i det norske samfunn, alle nye boktitler til tross. Mens nordmenn i 1991 brukte gjennomsnittlig 14 minutter daglig på boklesing, var dette redusert til ti minutter i 1998 (4). Kanskje kan noen attraktive anbefalinger være med på å motvirke denne utviklingen?

Første bok som anbefales (5), er en av de virkelige klassikere i medisinsk litteratur, *Aequanimitas* av sir William Osler (6). I sin begrunnelse for valget av denne boken skriver Peter F. Hjort til redaksjonen: "Den ufattelige biomedisinske suksessen har fortrenget det menneskelige. Det betyr at fundamentet for "det medisinske prosjekt" er dramatisk endret. Det er ikke bare et praktisk problem. Det er også et moralsk problem, fordi leger i praksis må forholde seg til syke mennesker, ikke sykdom."

På samme måte som Peter F. Hjort er et forbilde for mange norske leger, har sir William Osler (1849 – 1919) vært et forbilde for generasjoner av leger over hele verden. Som den siste av Oslers biografer uttrykker det: "William Oslers liv kaster lys over den tids medisin og kultur, og jeg håper det kaster lys over vår tid også" (7).

Vi håper at de mange "andres ord" som anbefales i denne og i kommende utgaver av Tidsskriftet også kan være med på å kaste lys over fremtiden. Det er tross alt der vi skal tilbringe resten av våre liv.

---

## LITTERATUR

1. Nessa J. Har du møtt Mao? Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 3749 – 52.
2. Nylenna M. De "to kulturer" i medisinen Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 3732 – 5.
3. Stien R. Lesegleder gjennom pannespeilet Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 3759 – 61.
4. Norsk mediebarometer. Oslo: Statistisk sentralbyrå, 1999.
5. Hjort PF. Om å bli en god lege Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 3799.
6. Osler W. *Aequanimitas*. Philadelphia: Blakiston, 1904.
7. Bliss M. William Osler. A life in medicine. Oxford: Oxford University Press, 1999.

---

Publisert: 10. desember 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2025. Lastet ned fra tidsskriftet.no 20. desember 2025.